

Nro. 16.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

Indult Kétszől, Kedden Augustus 25-ik napján
1807-ik éltzendőben.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Török Birodalom.

A' Török tengeri fő vezér Kapudan Bascha és Orosz Vice-Admirális Siniavin között Jul. 1807 napján történt tengeri verekedésnek további környül-állásait ekképpen adják elő az újabb tudósítá-sok: — „

A' verekedés Lemnos és Montesanto között esett, és leg nagyobb vakmerőséggel 8 órát tart-ván az Orosz hajós seregnek tökéletes győzedel-1807-ik éltzendőben. Az Orosz hajós se-reg 22 hajókból, a' mellyek között 10 Linea ha-jók, a' Török hajós sereg pedig 18 hajókból ál-lott, hanem a' mely utólsók között 12 Linea ha-

jók voltak, A' Törökök 1200 embert vesztettek. Bekir-Bey nem esett-el, mint a' közelébbi levelek szerént iródott, hanem a' maga Capitana nevű hajójával egyetemben elfogattatott. Négy nagy Török hajók jutottak az ellenség kezére, három elégett, kettő a' part mellé kergettetvén oda tsapódott. A' Török fő vezér Seid Aly, noha a' keze megsebesített, és az ő 110 ágyus, igen szép három emeletű hajójának főbb arbotzfája, még mingyár az ütközet kezdetében egy bombi által özfze rontatott: rendkívül való vitézséggel viselte magát. Utoljára 5 Orofz hajók közzül vágta ki magát hajójával, a' mély úgy özfze lövöldöztetett, hogy azt azután kötélnél fogva kellett Imbroshoz vontattatni. Contre Admirális Scheremet-Bey három Török Kapitányokkal egyetemben, a' kik az ő vezérlése alatt volt Ofztályhoz tartoztak, a' verekedés végződése után azonnal fővételre ítéltettek és meg is ölettek, azért, hogy a' verekedésben nem részesültek úgy, mint kellett volna. Seid Aly csak nem régiben Wpott volt az Algieriai szolgálatból a' Porta szolgálatjára által, a' hol igen hirtelen elő menvén és Kapudán Baschává neveztetvén, azt tartják, hogy ezen rendkívül való hamarsággal történt előmenetele által ingerelte irigységre Scheremet-Beyt, a' ki ezért mostanában irigységből nem segítette őtet úgy, mint kötelessége hozta volna magával.

Nagy Britannia.

A' Parlamentomi vetélkedések a' napokban nevezetesek voltak, mint a' többek között a' következő özfzefszollalkozásokból kitetszik:

Előadván Minister Canning, hogy más Hatalmasságok között Pruszfiának is bizonyos summa pénz ígértetett volna, azért hogy ő is 10000 embert küldjön a' Swéd Pomeraniába öfzszegyülekezendő Szövetséges ármadiához, az ő előadására így szollott Whithread: Én azt kívánom, hogy a' Pruszfiával való segedelembéli Kötésnek feltételei terjesszenek ezen Ház' eleibe. Mi végre léptünk mi Pruszfiával segedelembéli Kötésre, akkor, mikor már láthattuk, hogy az ő elgyengült hadi ereje semmi hafznot nem fogna tenni? — „Ez a' segedelembéli Kötés (így felelt Canning), még most nem terjesszödhetik a' Parlament eleibe. Mi azután ígértük ezen segedelempénzt Pruszfiának, minekutánna Báró Hardenberg a' Ministérium kormányozójává vissza tétetett, és minekutánna tökéletesen meggyőztettünk a' felől, hogy a' hajótörést szenvedett Pruszfus Kinta, az ő Berlinből lett elvitettése után egészen elfogyott légyen. Pruszfiának, a' Generális Hutchinson tudósítása szerént még ekkor is jó számú hadi ereje volt. Egyéb eránt, akár minémű következése lett is ezen szerentsétlen táborozásnak, elég az a' dologhoz, hogy Angliának nem kitsiny világszítására szolgálhat leg alább az, hogy az ő segedelme által a' Colbergi őrző sereg két versben megmentetett.“

Whithread így felelt: Váratlan dolog volt-e Ministereink előtt a' szárazon folyt dolgoknak ilyen fordulások? avagy kihozhatták-e ők azt a' Lord Hutchinsontól vett tudósításokból? — Az igaz (ügy mond Canning) hogy Lord Hutchinson alkalmatosságot adott nekünk annak általlátásá-

ra, hogy, ha bizonyos dolgok előre meg nem történnének, és addig egy közönséges ütközet találna előfordulni, ezen ütközet gyaníthatóképpen el fogna veszni. Hanem ezt a közönséges ütközetet el akarták kerülni Szövetségeseinknek seregeik. A' mi előbbeni Ministereink minden szálító hajóinkat elbócsátották vala: mostani Ministereink ellenben, bár mi félelmések voltak is a' Lord Hutchinson tudósításai, minden igyekezeteket arra fordították, hogy pénzel és seregekkel a' száraz Európának minden ki telhető segédmérére leheffenek.

Whitbread így folytatta szavait: Ha az Oroszok, a' kiknek leg jobb módok, és alkalmazosságok lehetett volna arra, hogy önnön országaikból elégséges segédelmet hívjanak magokhoz, az alatt, míg a' Frantziáknak a' magok határjaikról oly mezfze-utat kellett tenniük, ha mondom az Oroszok egy közönséges ütközetet ki nem állhattak: így kétségkívül oda kellett lenni minden reménségnek; 's ezen esetben az Anglus seregeknek a' száraz földre való általevezések is késő és haszon nélkül való lett volna. —

Lord Castlereagh, ekképpen beszélt: — „A' Gen. Lestocq vezérleése alatt lévő Pruszus sereg minden körülállások között és minden tsatázásokban jól viselte magát: Midőn mi segedelembéli Kötésre léptünk Pruszsziával, ennek hadi ereje még ekkor, a' Sléziában és Swéd Pomeraniában fekvő tsoportokkal, és az ujjonnan össze gyűjtetett katonasággal egyetemben, 90 ezer emberekből állott. Swétzia azt kívánta tőlünk, hogy kiáltképpen lovasságot szállítsunk által a'

száraz földre: hanem nekünk, lovasság szállításra alkalmas hajónk, az előbbeni Ministerium Administratívájának vége felé, egygyetlenegynél több nem volt. Ha előbbeni Ministereink a' száraz Europa és Anglia között való öfzfekaptsoltatást tovább is fenn akarták tartani: el kellett-é a' szállító hajókat botsátani? A' mostani Ministerek semmit kész állapotban nem találván, mostannál előbb a' száraz földre expeditziót nem küldhettek. Az előbbeni Ministerek bünös hibákat ejtettek, az által, hogy a' száraz földre hamarabb segedelmet nem küldöttek. Az Orosz Birodalom a' mi egygyütt való munkálódásunkat várta, és a' magáét ahoz alkalmaztatta. Megjelenhettek volna-é a' Wistula tulsó részein a' Frantziák olyan nagy számmal, ha Mintstereink másképpen tselekedtek volna? — Vólt Minister V. i n d h a m azzal mentette az előbbeni Ministereket, hogy ha szintén ezek, által küldötték volna is a' száraz földre az expeditziót, ez ott, csak mint a' tengerben egy tsep víz, annyi, és minden haszon nélkül való lett volna.

Az után ismét Minister C a n n i n g fogott beszédhez: — „Nékünk, úgy mond, azt hányják szemünkre, hogy Pruszfiának segedelempenzt ígértünk, akkór, midőn már minden Hatalmát elvesztette vala. Hanem, mikor kell Szövetségeseinket segitenünk? nem a' szükségnek idején-é? Pruszsziának *physicai* erejét ugyan kétségsbe hozhattuk: hanem a' szívét és indulatját nem. Az Eylaui ütközettől fogva az utolsó (Friedlandi) fatalis ütközetig, a' melly a' szárazon való hadakozásnak véget vetett, három versben vetette vízf-

Iza a' Prusszus Király meghatározott módon,
 a' néki ajánlatott békefféget. Három versben té-
 tetett néki ajánlás affelől, hogy minden birtokai
 vissza adattatnak : hanem a' Király tsak Szö-
 vettségeseivel egygyütt akart alkudózásba elegyed-
 ni. A' mi az Orosz Birodalmat illeti, ez semmi
 penzhéli segedelmet nem kívánt tőlünk, tsak azt
 az engedelmet kérte ki, hogy Angliában egy sum-
 ma pénzt vehessen-fel költsön. A' minket meg-
 előzött Ministerek egyátallyában nagy elmeilő-
 zések által tették vétkeffé magokat. Melly roszsz
 vélekedésnek kell a' száraz Európában Nagy Bri-
 tanniának utóbbi magaviselete felől uralkodni!
 Ha az Orosz Császár a' következőket találja
 mondani a' Nagy Britanniai Követnek : Miért
 nem voltatok hozzánk segedelemmel ? Frantzia
 országnak gyengülése a' ti hasznatok lett volna ;
 ti mindazonáltal minden terhet réánk igyekeztetek
 taszítani. B Nékünk egy részint azokkal a' Frantzia
 seregekkel kellett tsatáznunk, a' kik a' ti orszá-
 gotokkal általellenben fekvő Frantzia partokról
 jöttek ellenünk a' tsatázó mezőre ; és ezektől kell
 hallanunk, hogy Anglia még tsak egy demonstra-
 tziót (hadi fenyegetődző mozdulást) sem tett ő
 ellenek, hogy az által nekünk valamely könnyebb-
 séget okozott volna — ha mondom, ekképpen ta-
 lál az Orosz Császár a' mi nálla lévő Követünk-
 höz szollani : mit fogunk néki felelni ? Ugy visel-
 tük-é magunkat eránta, miét illett volna, hogy
 egy barátságos Hatalmasság eránt viseljük ? Lát-
 ván az Orosz Birodalm, hogy semmi segedelmet
 nem küldünk néki, és hogy a' Britanniai minden
 ígéretek, üressék volnának : békefféget kötött. Az

utolsó Coalitio olyan módon végződött-el ránk nézve, mint a' melly egészfen' különbözik az előbbheniektől. Ezekben a' száraz Europai Hatalmalfogok ígéreteiknek teljesítésétől elállván, minket magunkra hagytak: a' mostaniban is magunkra hagytak, de nem szegték-meg igereteiket, szavokat, és hiteket. —

„Ha így van a' dolog (mond Whitbread), ha ilyen vétkesekhez elegyítették Ministereink magokat, processust kell ellenük inditanunk.“ — „Én csak azt erőssítem (felel Minister Canning) hogy az én előttem volt Ministerek, roszszúl viselték magokat, és a' száraz Európának kárt tettek: egyéb eránt a' nem az én kötelességem, hogy pert indíttassak ellenük.“

D á n i a.

Koppenhágából Aug. 4-ik napján. Az Angliai nagy hadi hajós seregnek első Ofztálya, a' melly 26 kisebb vagyobb, u. m. 13 Linea, 12 Fregát és egyéb apróbb hajókból áll, tegnapelőtt a' Sund mellett megjelenván, annak fő vezére Adm. Gambier azonnal egy Követ-tisztet küldött-bé a' Kronenburgi Swéd Komendánshoz, kérdést tétetvén, hogy béévezhetne-é az Anglus hadi hajós sereg minden akadály nélkül a' Sund szorosán. Azt felelvén a' Swéd Komendáns, hogy neki semmi parantsolatja nem volna az Anglus hajós sereg' akadályoztatására, ez azonnal béindúlt a' Sundba, és annak közepetáján vasmatskáit kihányván, ott déltájban megállapodott. Az Admirális Gambier veres zászlója a' Wallis nevű 98 ágyus, a' Sir Home Popham és Sir Sidney Smith

Contreadmirálisti kék zászlók pedig, egy-egy 74 ágyús hajókon vannak kifüggesztve. Ma reggel felszedvén ezen hajós sereg vasmatkáit a Sundból tovább evezett az úgy nevezett Napkeleti tengerre. Nagyító üvegekkel jól láthatni toronyainkról és magossabb házaikról. Azt halljuk, hogy már a hajós sereg második Osztálya is megérkezett a Sund mellé. Még ma sem tudhatjuk semmi bizonyos czélozását ezen nagy Anglus hajós seregnek. Sokféle bizontalan hírek folynak felőle. Némelyek úgy ítélnék, hogy Carlscrona, mások hogy az Orosz kikötőhelyek felé evez. Még eddig úgy látszik, hogy Dánia ellen nintsen semmi ellenséges czélozása, leg alább a Dánus hajós seregnél semmi aféle mozdulások nintsenek, a melyből azt lehetne kihozni, hogy az Anglusok által való megtámadtatástól fél.

Pruszszia.

Memelől Julius 26-dikán. Innen ilyen Problematzió intéztetett azon tartományoknak és vickeknek lakosaikhoz, a melyek a Tilsiti Kötés ereje szerént a Pruszsziai Monarchiától elszakasztódtak: — „

„Régi Marknak túl az Albison lévő része, Cothus, Magdeburgnak túl az Albison lévő része, Mansfeld, Bayreuth, Hildesheim, Goslar, Paderborn, Halberstadt, Wernigerode, Münster, Minden, Napkeleti Frisia, Eichsfeld, Erfurt, Quedlinburg, Marki Grófság, Essen, Elten, Verden, Ravensberg, Hohenstein, Tecklenburg, Lingen, Mühlhausen, Nordhausen Treffurt etc, Blankenheim, Danzka várossa, és a Culmi vidéknek által en-

gedett részei! esmértek, hűséges tartományaimnak, vidékeimnek, és városaimnak lakosai, az én erántatok viseltető indúlatomat, 's a' tavalyi esztendőbéli történeteket. Az én fegyvereim elgyengültek a' szerentséllenség alatt: ármadiám utolsó maradványának iparkodásai haszontalanok voltak. Birodalmamnak utolsó határszélére vissza nyomattatván, 's az én hatalmas Szövetségem maga is fegyvernyúgvásra és békeffélgkötésre kényszerítettvén, nem vala egyéb hátra mit tennem, hanem hogy az Országnek a' hadakozás inségei után a' táendesség viszszatéréáát ohajtsam. Kántelen valék olyan békeffélgget kötni, a' milyent a' környülállások előmbe irtak. Az, réám és az én Házamra, sőt az Orzággra is, leg keservesebb áldozatokat vetett. Azoknak, a' miket századok, és derék Ösök, Kötések, egymás eránt viseltető szertet és bizodalom özfize tsatóltak vala, el kelle egymástól szaggattatni. Az én és enyimek iparkodásaink, hijába valók valának! A' történet parantsól, az atya megválk a' magá gyermekeitől! Én feloldozlak titeket minden erántam és Házam eránt való alattvalói kötelesség alól. Forró indúlattal való jó kívánságaim kísérnek benneteket tartományaitoknak ujj Urához; legyetek eránta az, a' mi erántam voltatok. Semmi féle történet, semmi erő, ki nem fogja emlékezeteteket az én és az enyimek sziveinkből törölni! Költ Memelben Julius 24-kén, 1707-ben. — „

„Fridrich Wilhelm.

A' Királynak egyéb újj Rendeléseik között olvasuk továbbá: hogy a' Déli és Ujj Napkeleti Prusz.

fzia nevezetek alatt volt Lengyel tartományokból való születésű Pruszazus katonák, köz emberek, altisztek, mostani uj Jurokhoz a' Szakszoniai Királyhoz szabadon haza mehetnek; és hogy ő Prusz-fziai Királyi Felsőge a' maga eddig volt Pétersburgi Követjét Gróf Goltzot nevezte légyen a' maga Valóságos Státus - Ministerévé.

Frantzia Birodalom.

Párisból Aug. 10-kén. A' Frantzia Birodalom Nagy Tisztjei és Ministerei között ilyen változások történtek: A' külső dolgokra ügyelő Minister Hertzeg Benevent Vice-Nagy-Választóvá — ennek helyébe Belső Minister Champaign Külső Ministerré — ennek helyébe pedig Status-Tanátsos Cretet Belső Ministerré —

„Továbbá: az eddig volt Hadi Minister a' Neufchate li Hertzeg, Vice-Nagy-Connetabelé —'s ennek helyébe Ofztályos Generális és Státus-Tanátsos Clarke, Hadi Ministerré nevezettek.

Warschauer Hertzegség.

A' Warschauer Hertzegség Constitutiójának folytatása:

IV-ik Titulus. 19) A' Diétáról. A' Diéta két Kamarából áll, t. i. az Első vagy a' Szenátorok, és Második vagy a' Követek Kamarájából. 20) A' Diéta minden két esztendőben öfzszegyül egyfzer Warschauban, a' Királynak meghívó levelében meghatároztatandó időre; az ő ülései nem tartanak tovább 14 napnál. 21) Az ő tanátskozásai

az adóknak és Finanziának törvényére, a' polgári és büntető törvényeket illető változásokra, és a' pénz' belső minémiségére, terjednek-ki. 22) A' Státustanátsban elintéztetett törvények a' Király' parantsolatjára a' Dieta eleibe terjesztetnek, a' Követek Kamarájában titkos voksolás és a' voksok' többsége szerént megfontóltatnak, 's az után a' Szenátus' eleibe küldtetnek meghatározás végett.

V. ik Titulus. 23) A' Szenátusról. A' Szenátus 18 tagokból, u. m. 6 Püspökökből, 6 Palatinusokból, és 6 Kastellánokból áll. 24) A' Palatinusok és Kastellánok a' Király által neveztetnek-ki. A' Püspököket a' Király választván a' Szent Szék által tétetnek be. 25) A' Szenátusban annak egyik tagja ülőlől, a' kit a' Király nevez-ki. 26) A' Szenátori hivatal holtig tart. 27) A' Követek Kamarájában megfontóltatott törvényintézetek, mint feljebb mondatott, a' Szenátusban határoztatnak-meg végképpen. 28) A' Szenátus a' következendő esetekben nem erősíti meg az elintéztetett törvént — a) ha az nem a' Constitutzióban meghatároztatva lévő módok szerént vétetett fontolás alá, vagy ha a' tanátskozás valamely erőszakos tselekedet által megzavartatott — b) ha tudára esik a' Szenátusnak, hogy a' törvényintézet nem a' voksok többsége által állittatott-meg a' Követek Kamarájában — c) ha a' Szenátus úgy talál vélekedni, hogy a' meghatároztatandó törvény, a' Státus hátorságával, vagy a' jelen való Constitutiónak Statutumaival ellenkezik. 29) Midőn a' Szenátus ezen okok közzül valamelyikre nézve

valamely törvényintézetől annak megerősítettét megtagadja: meghatalmazza tanátslása által a Királyt, hogy a Követeknek azon törvény éránt tartott tanátskozásokat tegye semmivé. 30) Midőn a Szenátusnak ezen megtagadása, a feljebb meghatározott esetek között valamelyiken fundalódik, a Király a Státustanátsnak előre való meghalgotása után ismét vizslya küldheti azon törvényintézetet a Követeknek Kamarájokba, olyan intéssel, hogy tanátskozásaikban rendettartsanak. Ha az előbbeni rendeletlenség azonközben ismét elő talál fordulni, ezen esetben a Követek Kamarája el van ofzlatatva, és a Király ujj Követeknek választatások felől telzen rendelést. 31) Egy ilyen esetben a Finantziát illető törvény egy efszendőre, a mint van úgy hagyatik (prorogáltatik) 's a polgári és büntető törvények változás nélkül folytattatnak. 32) Ha a Szenátus valamely törvényintézetől a maga helybehagyását megtagadja, a Király ekkör és minden esetben nevezhet ujj Szenátorokat is: de a kiknek számok azon közben, 6 Püspöknél, 12 Palatinúsnál, és 12 Kastellánnál többől nem állhat. 33) Midőn a Király ezen jusát gyakorlásba vette, a Szenátusban azután megüressülendő helyek nem töltetethetnek-bé, mind addig, míg a Szenátus' tagjainak számok ismét a 18-ra le nem szállott. 34) Minekutánna a Szenátus egy törvényintézetet megerősített, vagy a Király azt a Szenátusban folyt tanátskozás ellen is, mint törvént kihirdettette, ekkör már ezen intézet mint törvény úgy tartatik, és kötelező erővel bír.

VI-dik Titulus. A' Követeknek Kamarájokról. 35) Ezen Kamara áll — a) 60 Követekből, a' kik a' Dietátskák vagy a' Kerületeknek nemesgyűléseik által választatnak, minden Kerülethöl egyegy Követ választódván. A' választatott Követnek leg alább 24 esztendősnak kell lenni. önnön jussaival élni, vagy a' kisebb idő (minorrennitas) alól feloldoztatva lenni. — b) 40 Követekből, a' kik a' Közönségek által választatnak. 36) Az egész Warschauer Hertzegség 40 Közönségekre osztatik-fel, a' mellyek között 8-tzat Warschau várossá, 32-töt a' többi vidékek foglalnak magokban. 37) Minden Közönségben kell leg alább 600 olyan polgároknak találtatni, a' kik voksolásbéli jussal birnak. 38) A' Követek Kamarájának tagjai 9 esztendőig maradnak hivataljokban; egy-harmad-részint ujjíttatnak-meg minden 3 esztendő-múlva: melyhez keppest az első rendbéli Követek között egy harmad rész tsak 3, a' másik harmad rész 6 esztendőig alatt marad hivatalában. Az ezen két elsőbb időpontokban kilépendő tagoknak laistromjok, sorsvonás által hátróztatik-meg. 39) A' Követek Kamarájában egy Marschal ülölöl, a' ki ezen Kamarának tagjai között választatik, és a' Király által nevezetik - ki. 40) A' Követek Kamarája azon törvényintézetek felett tanátskozik, mellyek azutan helybehagyás végett a' Szenátus eleibe terjesztetnek. 41) Ezen Kamara minden ülésének alkalmatosságával 3 Commissiöt nevez - ki, a' mellyek öt-öt tagokból állanak; egygyet t. i. a' Finantziára, másikat a' polgári, és harmadikat a' büntető törvényhozásra nézve. A' Marschal adatja hírül a' Státustanátsnak, hogy

ezen Commissiók már kineveztetve légyenek. 42) Midőn a' Státustanátsban valamely törvényintézet elkészül, azt azon Minister, a' kinek keze alatt azon tárgyak folynak, a' mellyek közzé ezenintézet is tartozik, egy Instantzia-Mester általküldi-el azon Commissióhoz, a' mely eleibe az ezen színű tárgyak tartoznak. Ha a' Commissiónak valamely megjegyzései vannak ezen törvényintézetre nézve, ezek eránt a' nevezett Ministernél jelenik-meg, a' hol jelen lehet ezen alkalmatossággal az említett Instantzia-mester is. 43) Ha a' Commissió megmarad a' maga jegyzései mellett, és kívánnya, hogy a' törvényintézetten változás tétetődjön, a' Minister jelentést teszen a' dolog felől a' Státustanátsban. Ezen esetben a' Státustanáts bébótsáthatja magához a' Commissió tagjait, hogy egygyütt a' törvényintézetten tétetődhető változásokat megfontólják. 44) Minekutánna mind ezek véghez mennek, végsű határozást teszen a' Státustanáts a' törvényintézet felől, 's a' Követek Kamarája eleibe küldi azt, továbbbi megvisgáltatás végett. 45) A' Státustanáts tagjai, született tagjai egyfzersmind a' Követek Kamarájának is. Ülések és voksok van abban. 46) Tsak a' Státustanáts tagjai és a' Követek közzül kineveztetett Commissióknak tagjaik birnak azon jussal, hogy a' Követek Kamarájában, beszédeket tarthassanak, annak megmútatására, hogy a' kérdésben forgó törvényintézet eránt való megegygyezésből mitsoda hafznok, vagy az a' felett eshető meghasonlásból mitsoda károk következhetnek. Semmi más tag nem tarthat a' törvényintézetre nézve be-

szédet a' gyűlésben. 47) A' Commissiók tagjaik között mindenik ki mondhatja a' maga tulajdon vélekedését; többek akár kevesebbek értsenek véle egygyet a' Commissió tagjai között: a' Státustanáts tagjai ellenben csak a' törvényintézet mellett, vagy annak javaslására tarthatnak bezzédek. 48) Midőn a' Marschal, mint a' Kamara' előlölője úgy itél, hogy a' dolog már elegendőképpen meg fontóltatott légyen, a' vetélkedést félbe szakasztathatja, és a' törvényintézetet határozás alá vétetheti. A' határozás titkos voksolás és a' voksoknak többsége által esik. 49) Meghatározatván a' törvény, azonnal által adatja azt a' Követek Kamarája a' Szenátusnak. —

(A' többi következik.)

Tudományos Tudósítás.

Egy új magyar munka jött ki, melynek homlokírása: A' Jegyesek Carthágóban, vagy: A' nagy Scipio. Eredeti munka, Kézitette Gorové László született Szamosújvári Erdélyi fi. — A' könyv előtt (mely nagyobb nyóltzad réthen több harmintz árkusóknál) egy igen gyönyörű réz kép vagyon, melyhez hasonlót még magyar könyv előtt talám eddig - él nem is lehetett látni. — A' történet a' második Punicumi, vagy Carthagói háború idejéből való, és Scipionak nagy tetteit foglalja magában, úgy hogy ugyan abból egyfzersmind a' Carthagóbélieknek, és azok Szövetségeseinek a' Romaiak ellen viseltető gyűlölségek ki tettzene. Ugyan ez a' gyűlölség egészzen meg gyökerezett vala a' Hertzegi Jegyesekben is. Kiknek egymáshoz való hívségek, nagy, ne-

héz, és sok próbákat állott ki; miglen végre Scipiónak nagy lelküése mindent megváltoztatott. Diadalmat vett ennek a fiatal vezérnek fegyvere egész Spanyol Országon, és Afrikának egy részén. Meg mutatta pedig, hogy a győzelem öt kevélyé nem tette, mert győzedelmével vilfza nem élt. —

A történetben mind felséges személyek fordulnak elé, maga a könyv valóságos történeten épül. — A ki a Romaiaknak szertartásait, és szokásaikat nem tudja, azoknak egy részét itt fel találja a történt dolgokkal öfzve elegyítve. Nem különbben az akkori időben élt külső nemzeteknek gondolkozások módját is ki tanulhatja.

Azonban a vizontagságok olyanok benne, hogy az Olvasót a kimenetel felett álhatatossan függőbe tartják. Minden cikkely új új eseteket foglal magában, miglen a dolgok nem reménylett módon sejtődnek ki. — Vagynak a munkában néhány hasznos tárgyakról való jegyzések. — Külömben a szerzőnek írása módja rövid, de nyomos. Ugy igyekszik beszélni, valamint a tárgy, és az akkori világ nyelve hozta magával, közbe-közbe hintvén, a maga észre vételeit, vagy is erköltsős jegyzéseit akkor, midőn egy különös indulat, vagy tselekedet fordul elé, hogy az olvasó velősebben nem tsak külső szín szerént itélhessen a történt dolgokról. Reménylette az író, hogy szerzeménye így nagyobb bé nyomást fog tenni.

A könyvnek arra kötetlen 2 for. 50 xr; és nem tsak Pesten minden könyvárosoknál találta-tik, hanem mind a két Magyar Hazába is szélyel küldtetett.